



חשיפה: מספר אירועי ההסתננות מירדן גדלו פי עשרה בשנה אחת

נתונים של צה"ל שהגיעו לידי המרכז למדיניות הגירה ישראלית בעקבות עתירת חופש מידע

חושפים כי בשנת 2019 חלה עלייה דרמטית של קרוב לאלף אחוזים במספר אירועי ההסתננות

לישראל מגבול ירדן, בהשוואה לשנים קודמות.

בעקבות עתירת חופש מידע שהגיש המרכז למדיניות הגירה ישראלית לבית המשפט המחוזי בתל אביב, לאחר שדובר צה"ל מיאן להעביר את הנתונים במשך קרוב לשנה, הועברו למרכז נתונים שמלמדים על גידול דרמטי במספר אירועי ההסתננות לישראל מגבול ירדן. על פי הנתונים, בעוד שבשנת 2017 זוהו על ידי כוחות צה"ל עשרה אירועי הסתננות ובשנת 2018 זוהו 13 אירועים בלבד, בשנת 2019 מספר האירועים עלה בצורה דרמטית ועמד על לא פחות מאשר 120 אירועי הסתננות.



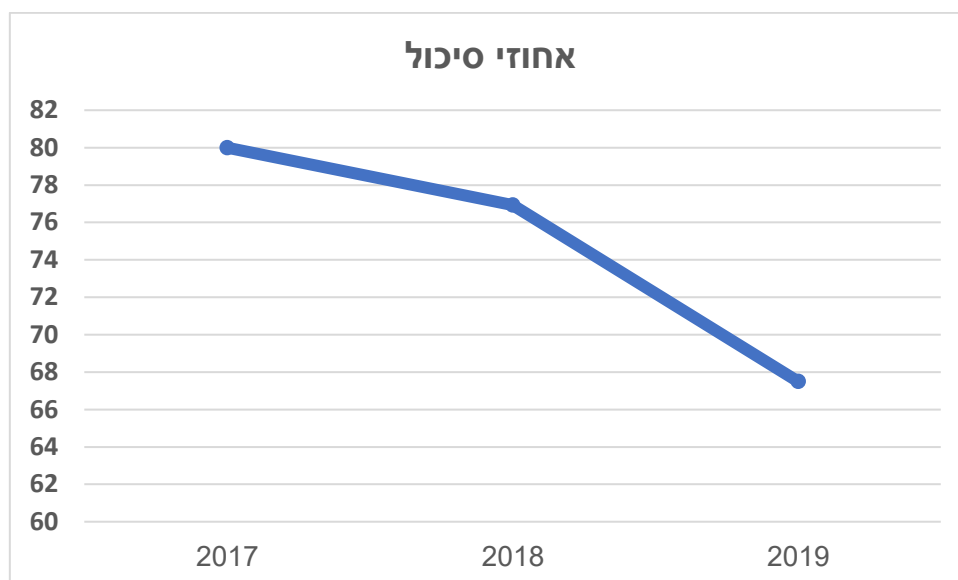
יש לציין כי הנתונים מדברים על מספר אירועי הסתננות ולא במספר מסתננים. כיוון שברבים מהאירועים לא מדובר על מסתנן בודד אלא על קבוצות מסתננים, ניתן להעריך כי מדובר במאות רבות של מסתננים.¹ חשוב לא פחות, במקביל לעלייה במספר האירועים שזוהו, חלה ירידה באחוז הניסיונות שסוכלו על ידי הצבא. אם בשנת 2018 סוכלו 10 מתוך 13 אירועים, דהיינו 77%

¹ <https://rotter.net/forum/scoops1/562272.shtml>
<https://news.walla.co.il/item/3243068>



מהאירועים, בשנת 2019 רק 81 מתוך 120 האירועים סוכלו, דהיינו 68% בלבד.

כפי שניתן לראות בגרף:



בנוסף, ניתן לשער כי ישנם עוד מספר מקרים לא מבוטל שכלל לא זוהו על ידי כוחות הצבא. למרכז נודע לראשונה על תופעה זו ממעקב אחר החלטות בית הדין למשמורת, שם החלו להופיע דיונים בעניינם של מסתננים שנעצרו על ידי פקחי רשות האוכלוסין בתוך ישראל, רק כמה חודשים או שנים לאחר שהסתננו דרך גבול ירדן.

מרבית המסתננים שנתפסו והועברו למשמורת הגיעו מתורכיה. כמעט כולם נכנסו לישראל בעבר כעובדים זרים או תיירים והורחקו לאחר שהייה בלתי חוקית, לפני שהחליטו לשוב ולהסתכן לישראל. חלקם אף ניסה לחזור לישראל לאחר שגורשו ונדחו. במקרה אחד (תיק 9109091) מסתנן תורכי בשם פיראט פרילדר הסתכן ככל הנראה מגבול מצרים ב-2008, הגיש בקשת מקלט שנדחתה, הורחק, הסתכן שוב בשנת 2017 ככל הנראה מירדן, הגיש בקשת מקלט נוספת שנדחתה והורחק שוב בשנת 2018, רק כדי להסתכן בפעם השלישית מירדן.

דוגמה נוספת היא של קוראי באירקטר (תיק 9116108), שנכנס לישראל כתייר ונשאר באופן בלתי חוקי כדי לעבוד. לאחר שגורש חזר לישראל בטיסה אך נדחה בגבול ורק לאחר מכן החליט להסתכן לישראל.



בכל הנוגע לאופן ההסתננות, המסתננים עצמם לא סיפקו מידע רב. חלקם אף סרבו באופן מפורש לגלות לדייני בית הדין מי סייע להם להסתנן. עם זאת, מסתנן אחד מירדן דיווח כי שחה לישראל באזור עקבה ומסתנן מתורכיה הצהיר כי "ערבי מירדן הביא אותנו לגבול והעביר אותנו קוראים לו סאלח". מכאן שלפחות המסתננים התורכים נעזרו ברשת הברחה ירדנית, בדומה לתופעת ההסתננות מגבול מצרים.

מדובר בדפוס הדומה באופן מטריד במיוחד לתחילת תופעת ההסתננות מגבול מצרים שבשיאה הגיעה לקרוב לאלפיים מסתננים אריתראים וסודנים בחודש. גם שם, נוצלו נתיבי ההברחה והסתננות שנוצרו במקור בעיקר עבור מסתננים ממדינות אחרות, כגון סין, גאורגיה ותורכיה.

כך לדוגמה תיק 62668 עוסק באזרח תורכיה שהגיע לישראל כעובד זר, הורחק, הסתנן חזרה לישראל מגבול מצרים באמצע 2005 והגיש בקשת מקלט. תיק 59762 עוסק בתורכי שהסתנן לישראל במרץ 2005 לאחר שעבד בישראל בבנייה והורחק. לאחר מכן הוא שילם 2,000 דולר עבור מבריחים שיעבירו אותו מגבול מצרים ברגל.

עו"ד יונתן יעקובוביץ' מהמרכז למדיניות הגירה ישראלית: "ניסיון העבר מלמד כי מרגע שרשתות הברחה מתבססות, הן הולכות ומתרחבות גם במספרים וגם במדינות המוצא של המסתננים. לדוגמה תחקירי צה"ל בגבול הצפון גילו כי חלק מהמסתננים שניסו להסתנן מלבנון הגיעו לשם לאחר שטסו לירדן. מכיוון שהגבול פרוץ לחלוטין בערבה ואין צפי לבניית גדר, ברור כי אין מה שימנע שטפון מחודש של מסתננים, גם מקרן אפריקה. גדרות יכולות לעזור, אבל בהעדר הרתעה מהגרים תמיד ימצאו דרך חדשה להסתנן לישראל. כיום, גם מסתננים שגורשו וחזרו להסתנן שלוש פעמים לא משלמים על כך כל מחיר. לכן, על המדינה להעמיד מסתננים חדשים לדין פלילי ולחוקק מחדש את החוק למניעת הסתננות, על מנת לבטל את התמריץ להסתנן לישראל ולהפוך אותה ללא משתלמת".